

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ ВПЛИВУ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВ

Західноукраїнський національний університет

Анотація. У статті досліджено сучасні реалії податкових ризиків та ідентифіковано їхній вплив на фінансову безпеку підприємства, а також описано відповідні ефекти податкової безпеки

Ключові слова: податкові ризики, податкова безпека, фінансова безпека підприємства, податкове адміністрування

STUDY OF CURRENT REALITIES THE INFLUENCE OF TAX RISKS ON THE FINANCIAL SECURITY OF ENTERPRISES

Abstract. The article examines the current realities of tax risks and identifies their impact on the financial security of the enterprise, as well as describes the relevant effects of tax security

Keywords: tax risks, tax security, financial security of the enterprise, tax administration

В сучасних трансформаційних умовах доведено, що податкова безпека платників податків – це фінансово-економічний стан платника податків, який забезпечує мінімізацію податкових ризиків за умови дотримання податкової дисципліни. Податкова безпека як об'єктивне явище, характеризує можливість збереження суб'єктами податкової системи результатів своєї діяльності, усвідомлюючи ними, що ці результати формуються під впливом зовнішніх і внутрішніх загроз і підлягають ризикам. Основна роль держави полягає у мінімізації податкових ризиків шляхом уникнення ситуації, які фактично створюють загрози податковій безпеці суб'єктів господарювання, особистості та національній економіці зокрема. За невизначеності розміру податкових ризиків господарюючі суб'єкти або згортають власний бізнес, або переходять в тінь, що є відповіддю на неефективність фіскальної політики держави. За таких умов виникає зворотній ризик недоотримання державою податкових платежів до бюджетів різних рівнів [1, с. 163].

Наукові дослідження вказують на той факт, що основним джерелом, що створюють загрозу податкової безпеки, є податкові ризики. Зауважимо, що під податковими ризиками розуміють ймовірність виникнення негативних наслідків для податкової системи через неефективність її побудови і функціонування, дії існуючих загроз та впливу на неї зовнішніх і внутрішніх чинників.

З практичної точки зору встановлено, що основними причинами виникнення податкових ризиків є:

- нечіткість і змінність податкового законодавства, а також судової практики;
- протиправні дії або бездіяльність державних органів;
- помилки платників податків при плануванні бізнесу;
- розбіжність задекларованих дій компанії з фактичними.

Можна виділити чотири способи керування податковими ризиками:

- 1) запобігання – просте відхилення від дії, пов'язаної з ризиком;
- 2) утримання ризику – залишення ризику за платником податків, тобто на його відповідальності;
- 3) передача ризику – платник податків передає відповідальність за податковий ризик якомусь іншому платникові податків, змінюючи умови оформлення угоди;
- 4) зниження ступеня ризику – скорочення ймовірності її обсягу можливих втрат, пов'язаних із проявом податкового ризику [2, с. 132].

Загрози є передумовою виникнення ризиків. Відмінністю між ними є те, що ризики є ймовірними і їх можна виміряти кількісно за умови їх настання, тоді як загрози є фактично сформованими небезпеками, які під впливом чинників спонукають до настання зазначених ризику. Їх

взаємообумовленість спричиняє до виникнення фінансових втрат як для суб'єктів господарювання, так і держави, зокрема, внаслідок неефективності їх податкової політики [1, с. 165].

При оптимізації податкового адміністрування в інтересах податкової безпеки досягається соціальний, економічний і бюджетний ефект. Соціальний ефект – це збереження робочих місць, стабілізація соціальної обстановки в регіоні, збереження містоутворюючих підприємств. Економічний ефект визначається фінансовою стійкістю і платоспроможністю підприємства. Бюджетний ефект полягає в можливості виконання підприємством своїх зобов'язань перед бюджетом, своєчасному і повному перерахуванні податкових платежів і зборів [2, с. 133].

Резюмуючи відзначимо, що неефективна податкова політика та прорахунки у діяльності державних органів влади несуть в собі загрози фінансовій безпеці, послаблюючи фінансову систему країни і потребують подальших досліджень з метою їх уникнення в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Малий В. М. Щодо визначення поняття податкової безпеки. Форум права. 2018. № 5. С. 130–135. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
2. Ризики і загрози податкової безпеки держави та методи їх нейтралізації. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2018. Вип. 2 3. С. 195–213. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2016_2-3_13.

Вівчар Оксана Іванівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри кримінального права та процесу і правоохоронної діяльності, Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, e-mail: o.vivchar84@gmail.com

Vivchar Oksana, Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Criminal Law and Procedure and Law Enforcement, Western Ukrainian National University, Ternopil, e-mail: o.vivchar84@gmail.com